

24. ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

А.С. Черній

Національний університет харчових технологій

В умовах сучасної ринкової економіки та умовах вступу України до Європейського Союзу категорія “якість продукції” посідає одне з найважливіших місць. Ця категорія є показником виготовленої продукції у відповідності до потреб споживачів, що є основним критерієм оцінки товару або послуги. В своїй позитивній реалізації дана категорія дозволяє вигідно конкурувати виготовленій продукції на ринку товарів та послуг не лише на державному рівні, а й на світовому ринку, що в подальшому забезпечує комерційний успіх підприємства та

держави і може стати джерелом національного багатства. Тому дослідження даної категорії є необхідним для визначення позитивного вектору вдосконалення на виробництві, а також покращення можливості реалізації кінцевої продукції за рахунок підвищення якості, що веде є передумовою збільшення попиту цієї продукції, а відповідно, і збільшення прибутку підприємства.

Теоретичною основою дослідження стали досягнення економічної науки з досліджуваної проблематики. При цьому використовувалися наступні методи: аналіз – для виявлення окремих аспектів визначення категорії; абстрактно-логічний – при формулюванні пропозицій.

Якість продукції – ось чим зараз переймається кожний виробник, спостерігаючи за поведінкою споживачів та умовами на ринку. Вперше категорія якості була проаналізована Аристотелем. Він визначив якість як видову відмінність сутностей, предметів. Німецький філософ Гегель розглядав якість як логічну категорію, вбачаючи в ній початковий ступінь пізнання речей і становлення світу. В Енциклопедії філософських наук він писав: “Щось є завдяки своїй якості тим, чим воно є, і, втрачаючи свою якість, воно перестає бути тим, чим воно є...” [1, с. 13].

На даний момент існує незліченна кількість формулювань категорії “якість продукції”, одним із яких є наступне: під якістю розуміється ступінь, у якому сукупність властивих характеристик виконує вимоги — таке визначення ми знаходимо у міжнародному стандарті ISO 9000:2000, в результаті сформулювалось та набуло поширення інше твердження, що якість слід розглядати також, як властивість певної продукції або послуги задовольнити потреби споживачів [1, с.14].

Отже, ми маємо два твердження кожне з яких має свій семантичний зміст. Перше визначення нам показує якість як відповідність виготовленої продукції певним нормам, вимогам щодо складу та технології виробництва, в той час як інше визначення головним критерієм якості показує задоволення виробленою продукцією споживчих потреб, з максимальною користю.

Сучасний споживач щодо вибору продукції та оцінки її якості, має суттєві відмінності у порівнянні з вибором споживача 10 років тому, причиною цього є науково-технічний прогрес, за рахунок якого швидко змінюється рівень задоволення тих чи інших потреб споживачів. При виборі продукції всього лише декілька років тому споживачі орієнтувались на яскраву упаковку, торгову марку, термін придатності, проте вже сьогодні більша їх частина стала ретельно

вивчати склад продукту, маркування тощо. Безумовно, кожний споживач прагне вживати безпечний та якісний продукт, виготовлений з натуральної сировини, з мінімальним вмістом добавок та за доступною ціною. Приймаючи до уваги такі вимоги виробник намагається використовувати натуральні компоненти та сировину, але самостійно вижити в умовах сучасного ринку йому досить важко, оскільки додаткові витрати збільшують собівартість продукції і вона може виявитись не конкурентоспроможною. Багато споживачів можуть вводити себе в оману оцінюючи якість продукції за висотою цін, оскільки висока ціна не гарантує якості, тому, купуючи дорогий продукт, споживач все одно не застрахований від неякісних, а іноді і шкідливих для здоров'я людини речовин.

Тривалий період часу якістю у виробництві вважалась відсутність браку. Але лише відсутність браку не задовольняє вимог сучасних споживачів, тим більше не передбачає їх, бо якість у вигляді відповідності – це просто умови, що дозволяють “бути в грі”. Шлях вирізнитися із загальної маси та задовольнити споживачів – розроблення більш досконалого продукту [3, 17].

В цілому якість продукції є головним критерієм при оцінці результату діяльності підприємства. У ринковій системі керування господарством забезпечення високої якості стає об'єктивною умовою існування, найважливішим фактором підвищення рівня життя, гарантією соціальної, економічної й екологічної безпеки. Незалежно від стану економіки або ж конкуренції виробник завжди прагнутиме до підвищення якості своєї продукції, адже саме цей фактор забезпечує конкурентоспроможність і “виживання” загалом. Якість слід оцінювати зі сторони відповідності нормам і з можливостей задовольнити потреби споживача і відповідати його вимогам. Ця категорія завжди буде досліджуватись, оскільки вона призводить до ефективної діяльності підприємства та його комерційного успіху.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Момот О.І. Менеджмент якості та елементи системи якості.: Навч. посібник.К.:Центр учбової літератури, 2007. 368 с.
2. А. Андрушко. Від високої якості продукції — до високої якості життя! // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2012. – № 6(79). – С. 63-65.
3. Эванс Джеймс. Управление качеством. М., 2006. – 671 с.

Науковий керівник – Відоменко О.І., к.е.н.,